

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ»**

17 травня 2018 року

Кривий Ріг

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Голова оргкомітету:

Бесчастний Віктор Миколайович – ректор Донецького юридичного інституту МВС України, доктор юридичних наук, професор

Члени оргкомітету:

Назимко Єгор Сергійович – перший проректор Донецького юридичного інституту МВС України, капітан поліції, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник;

Ампілогов Олександр Валерійович – декан факультету № 3 Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук;

Лосич Сергій Васильович – начальник відділу організації наукової роботи Донецького юридичного інституту МВС України майор поліції, кандидат юридичних наук;

Куракін Олександр Миколайович – завідувач кафедри державно-правових дисциплін та міжнародного права Донецького юридичного інституту МВС України, доктор юридичних наук, доцент;

Комісаров Микола Леонідович – доцент кафедри державно-правових дисциплін та міжнародного права Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук, доцент;

Кубарєв Іван Володимирович – доцент кафедри державно-правових дисциплін та міжнародного права Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук, доцент;

Шульга Андрій Олександрович – доцент кафедри державно-правових дисциплін та міжнародного права Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук, доцент;

Павліченко Євгенія Володимирівна – доцент кафедри державно-правових дисциплін та міжнародного права Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук;

Бескровний Олексій Іванович – доцент кафедри державно-правових дисциплін та міжнародного права Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат технічних наук, доцент.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Донецького юридичного інституту
МВС України (протокол № 14 від 27.06.2018 р.)*

Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кривий Ріг, 17 травня 2018 р. – Кривий Ріг: Донецький юридичний інститут МВС України, 2018. – 308 с.

Опубліковано результати теоретичних досліджень, науково-дослідницькі розробки вчених, наукових співробітників, викладачів, докторантів, аспірантів, співробітників правоохоронних, правозахисних та інших державних і недержавних установ.

погоджувальну комісію з підготовки закону про владу. До її складу увійшло 10 осіб – по п'ять від парламенту і президентської Адміністрації. Причому кандидатури від Президента представляв О. Мороз, а від Верховної Ради – Л. Кучма.

На початку 1995 року президентська команда посилює тиск на Верховну Раду з тим, щоб схилити її до якомога скорішого прийняття зазначеного закону. Л. Кучма знову нагадав, якщо парламент не ухвалить Закон про владу, він змушений буде винести питання на референдум, який і створить йому підґрунтя для подальших дій. При цьому він вважав, що такий шлях не є оптимальним. На зустрічі з редакторами провідних українських газет у м. Житомирі Л. Кучма зазначив, що підготовка до такого референдуму затягнеться на декілька місяців, а стабілізувати владу в державі потрібно негайно. Отже, центральні органи влади не просто конфліктували, а катастрофічно руйнували всю владну вертикаль.

В той же час, ще в передвиборчій програмі кандидата у Президенти України Л.Д. Кучми йшлося «про політичну відповідальність більшості в парламенті: на базі широкої суспільної коаліції». Проблема створення парламентської більшості актуалізувалась і після перемоги Л. Кучми на президентських виборах 1999 року.

Таким чином, у 90-х роках ХХ століття прийняті законодавчі акти, в яких визначені правові засади щодо статусу і форм діяльності законодавчо-розпорядчих інституцій в незалежній Україні. Після прийняття нової Конституції України акценти, не відразу, але поступово зміщуються в бік парламентсько-президентської республіки як форми державного правління і як механізму втілення демократичних ідеалів.

Література:

1. Історія української Конституції / [упоряд.: А. Слюсаренко, М. Томенко] ; Українська правнича фундація. – Київ : Право, 1997. – 464 с.
2. Головка О. Коли кожен на своєму місці: Про відзначення Дня місцевого самоврядування // Урядовий кур'єр. – 2001. – 8 грудня.

ВНУТРІШНЯ БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ

Загуменна Юлія Олександрівна, професор кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Курс на зміцнення державності в Україні, охорону прав, свобод і законних інтересів громадян, забезпечення верховенства права в усіх сферах суспільного життя залишається одним із головних напрямів державного будівництва. Проблему забезпечення внутрішньої безпеки не можна віднести до новітніх. Але й до нині вона залишається не розв'язаною.

Загальне поняття безпеки полягає у відсутності неприпустимого ризику, пов'язаного з можливістю заподіяння будь-якої шкоди для життя, здоров'я та майна громадян, для навколишнього природного середовища, в реалізації комплексу заходів, у використанні людських і матеріальних ресурсів, які призначені для запобігання такій шкоді, у захищеності населення, об'єктів довкілля, суспільного і державного майна від небезпеки за надзвичайних ситуацій, в безпечній експлуатації обладнання, споруд, механізмів, яка усуває можливість створення загроз для життя, здоров'я та інтересів людини, навколишнього середовища та об'єктів господарювання.

В теорії та практиці розділяють різні типи безпеки: а) за суб'єктами (особиста, суспільна, національна, колективна, державна); б) за масштабами (міжнародна, регіональна, локальна); в) за суспільними сферами (політична, військова, економічна, екологічна, радіаційна); г) залежно від характеру і спрямування певних видів суспільної діяльності (безпека праці, безпека життєдіяльності, безпека дорожнього руху, безпека авіаційна, безпека мореплавства, інформаційна безпека) тощо.

Особиста безпека людини - це стабільний стан надійної захищеності життєво важливих, законних і приватних інтересів людини, прав і свобод, її ідеалів, цінностей від протиправних зазіхань, загроз шкідливих впливів будь-якого роду (фізичного, духовного, майнового, інформаційного, соціального, економічного, політичного, екологічного, військового тощо) за умов збереження і розвитку людського потенціалу та підтримання ефективного стимулювання діяльності особи. При цьому треба враховувати два основні моменти. Перший пов'язаний із захистом інтересів особи від загроз, а другий - із забезпеченням умов і гарантій для її розвитку [1].

У найширшому розумінні безпеку науковці визначають, як стан відсутності загроз існуванню певної одиниці та реалізації її інтересів, а за наявності таких загроз діє ефективний захист від них, і виділяють три основні рівні безпеки, а саме: особиста, національна, міжнародна (глобальна).

Поняття державної безпеки також пов'язане із захистом, але вже національних інтересів держави у різних сферах та можливістю її розвитку. Досліджуючи понятійно-категоріальний апарат у сфері безпеки, В. Пилипчук виділив основні підходи до визначення поняття «державна безпека». Відповідно до першого підходу, в основу визначення покладено термін «стан»; для другого - характерним є поєднання у визначенні понять «стан» і «здатність». Згідно з третім підходом державну безпеку розглядають як систему суспільних відносин [2, с. 73-74].

А. Стахов зазначає, що державна безпека - це врегульований правом стан захищеності прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина, конституційного ладу, суверенітету, цілісності, законних інтересів держави, а також конституційних гарантій місцевого самоврядування, законних інтересів суспільства від факторів і умов потенціальних і реальних загроз [3, с. 131].

У Міжнародній поліцейській енциклопедії державна безпека визначена як ступінь захищеності державно-правових категорій та явищ, необхідних для виконання державних функцій з управління загальнозначущими справами суспільства. До таких інституцій належать, насамперед: державний суверенітет, державний кордон, територіальна цілісність, конституційний лад, економічний, науково-технічний і оборонний потенціал, відповідно організована державна влада, яка здійснює внутрішню та зовнішню політику, захищає своїх громадян за кордоном [4, с. 78].

Спірним також залишається питання співвідношення понять «національна безпека» та «державна безпека». Саме поняття «національна безпека» найбільш повно та цілісно розкриває можливість функціонування і розвитку людини, суспільства та держави, тому може бути узагальнюючим критерієм (параметром) оцінки сучасного стану і тенденцій змін суспільства, держави в цілому [5, с. 16].

Крім цього, у науковій літературі існує й протилежна точка зору. Г. Пономаренко вважає, що національна та державна безпека є синонімами, вони означають одне і те саме, отже, збігаються за змістом, хоча у статті 8 Закону України «Про основи національної безпеки України» державна безпека визначена лише як один із напрямів національної [6, с. 27].

На нашу думку, державна безпека існує поряд із національною, є її складовою, а також засобом її забезпечення. Забезпечення безпеки базовою потребою є важливим завданням кожної держави, як і міжнародної спільноти в широкому розумінні цього поняття. Не менш важливе значення має виявлення місця, статусу і ролі держави в існуючій системі міжнародних відносин, ресурсів і засобів, призначених забезпечити попередження і відображення зовнішніх і внутрішніх загроз. Таким чином, слід зазначити, що державна безпека - це стан урегульованості правом суспільних відносин, які виникають з приводу захищеності життєво важливих інтересів держави, державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного й оборонного потенціалу України від зовнішніх і внутрішніх загроз, при якому реалізуються та гарантуються права і свободи людини та громадянина, забезпечується збереження, розвиток матеріальних і духовних цінностей суспільства, нормальне функціонування механізму публічного адміністрування.

Література:

1. Ровенчак О., Яворський М. Міжнародна міграція як виклик безпеці: особистісний, національний та глобальний виміри. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ipiend.gov.ua/uploads/prn/prn_57_58/rovenchak_mizhnarondna.pdf.

2. Пилипчук В. Г. Проблеми визначення понятійно-категоріального апарату у сфері державної безпеки / В. Г. Пилипчук // Питання боротьби зі злочинністю. - Х., 2006. - Вип. 12. - С. 71-86.

3.Стахов А. И. О Юридической природе личной, общественной и государственной безопасности / А. И. Стахов // Юриспруденция. - 2004. - № 5. - С. 127-133.

4.Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. - К., 2005. - Т. 2. -1224 с.

5.Ліпкан В. А. Національна безпека України: навч. посіб. / В. А. Ліпкан ; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид. - Київ : КНТ, 2009. -575 с

6.Пономаренко Г. О. Управління у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави: адміністративно-правові засади. - Х., 2007. - 448 с.

ВПЛИВ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ НА ПРАВООХОРОННУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Завгородній Віталій Анатолійович, доцент кафедри теорії та історії держави і права Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Відповідно до щорічних звітів та подань Урядового уповноваженого у справах Європейського Суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) за 2014-2017 роки, основними проблемами, які призводять до констатації ЄСПЛ порушень Україною положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, і надалі залишаються: жорстоке поводження з особами, які перебувають під контролем держави, неефективність розслідування правоохоронними органами скарг на жорстоке поводження представників державних органів, зокрема у місцях досудового тримання осіб під вартою та в установах виконання покарань, незаконне затримання та надмірна тривалість затримання, неправомірне позбавлення свободи, неналежні матеріально-побутові умови тримання осіб та ненадання їм належної медичної допомоги [1, 2].

Виходячи із зазначених проблем, серед усіх органів державної влади саме правоохоронні (їх службові і посадові особи) є постійними порушниками конвенційних прав і свобод людини, з поміж яких необхідно виокремити поліцію та державну кримінально-виконавчу службу. А отже, актуальним постає питання про реально існуючий вплив практики ЄСПЛ на таких суб'єктів та причини його незадовільного стану.

На наше переконання, однією з таких причин є незнання поліцейськими ключових правових позицій ЄСПЛ по відповідним категоріям справ, що не дозволяє досягнути ними обсяг та зміст конвенційних прав і

свобод людини та призводить до їх порушення. Слабкий рівень поінформованості працівників поліції, на наш погляд, обумовлений: 1) браком часу для ознайомлення з практикою ЄСПЛ, у зв'язку з щоденною